

УДК 336.6:658.15

Фінансова безпека підприємств в умовах невизначеності

Морозова А.Р.,

здобувачка вищої освіти спеціальності 051 Економіка,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: розглянуто ключові аспекти фінансової безпеки підприємств в умовах економічної невизначеності. Досліджено основні загрози та ризики, що впливають на фінансову стійкість підприємств, а також механізми їх ідентифікації та оцінки. Встановлено необхідність впровадження комплексної системи фінансового менеджменту та стратегічного управління ризиками для забезпечення корпоративної стабільності та конкурентоспроможності в сучасних умовах.

Ключові слова: фінансова безпека, невизначеність, ризик-менеджмент, фінансова стійкість, антикризове управління, моніторинг ризиків, оптимізація витрат, цифрові технології, фінансове планування.

Сьогодні запорукою сталого економічного розвитку України є забезпечення фінансової безпеки підприємств. В умовах кризової ситуації та нестабільності зусилля підприємств зосереджені переважно на вирішенні поточних проблем. Стабілізація ключових параметрів фінансової системи дозволить вітчизняним підприємствам перейти до реалізації своїх стратегічних цілей, що позитивно вплине на фінансову стабільність країни в цілому.

Питання фінансової безпеки українських підприємств наразі є надзвичайно важливим. Це пов'язано не лише з фінансовою кризою та нестабільною економічною ситуацією в країні, але й з постійними коливаннями цін на енергоносії (переважно на нафту та газ), зростанням вартості банківських послуг та воєнним станом в Україні. У цих умовах керівники бізнесу та підприємці змушені шукати радикально нові підходи до фінансової безпеки та шляхи усунення загроз.

У сучасних умовах підприємства потребують здатності протистояти низці наявних та потенційних загроз і ризиків для своєї діяльності. Високий рівень фінансової безпеки є важливим фактором, який гарантує, що підприємства зможуть підтримувати свою основну стратегію розвитку. Цього можна досягти завдяки фінансовій стабільності та незалежності, узгодженості дій на всіх рівнях та грамотному захисту фінансових інтересів компанії.

Сутність поняття безпеки – це одна з підсистем економіки та фінансів, якісна характеристика системи, що забезпечує нормальні умови функціонування, дотримання сформульованих стратегій, досягнення

поставлених цілей, а також здатність протистояти різним загрозам у разі їх виникнення та швидко відновлювати втрачені економічні позиції [1].

Концепція фінансової безпеки підприємства базується на грамотній стратегії розвитку в умовах зовнішніх і внутрішніх загроз, з урахуванням фінансової невизначеності та мікроекономічних змін. У сучасному нестабільному економічному середовищі компанії повинні знаходити оптимальний баланс між ризиком і прибутковістю, приймати виважені рішення, запобігати можливим загрозам і забезпечувати досягнення стратегічних цілей.

Фінансову безпеку як самостійний об'єкт управління розглядали О. Ареф'єва, Т. Кузенко, А. Єпіфанов, О. Кириченко, І. Кудря, Х. Цвайг, Н. Галайко та інші. На думку А. Єпіфанова, фінансова безпека – це «здатність суб'єкта господарювання ефективно та стабільно здійснювати господарську діяльність, у тому числі фінансову, шляхом використання комплексу діагностичних, інструментальних та адміністративних заходів фінансового характеру, які оптимізують використання фінансових ресурсів, забезпечують їх достатній рівень та усувають наслідки ризику» [2].

Фінансова безпека також розглядається як результат ефективного управління, що відображає оптимальне використання корпоративних ресурсів підприємства. Вона проявляється у високих фінансових показниках прибутковості та рентабельності, ефективному менеджменті, раціональному використанні основних і оборотних засобів, збалансованій структурі капіталу, стабільному рівні дивідендних виплат за цінними паперами, а також у стійкості їхньої ринкової вартості [3].

Загрози фінансовій безпеці підприємства можна поділити на реальні та потенційні, залежно від ймовірності їх реалізації. Реальні загрози або об'єктивно існують у досліджуваному періоді, або можуть виникнути в наступному періоді. Потенційні загрози можуть виникнути при настанні певних суб'єктивних або об'єктивних умов [4].

Система управління фінансовою безпекою підприємств – це структурований комплекс взаємопов'язаних елементів, що забезпечують єдину функціональну систему для підтримки належного рівня фінансової стабільності. Узгодженість їхньої взаємодії значною мірою визначає ефективність та результативність фінансового управління підприємством.

У стабільних умовах діяльності підприємства зосереджують увагу на забезпеченні безперебійного виробничого процесу, мінімізації фінансових та матеріальних втрат, захисті конфіденційної інформації, запобіганні кіберзагрозам, протидії недобросовісній конкуренції та економічним злочинам. Водночас ключовими аспектами фінансової безпеки залишаються збереження ліквідності, запобігання банкрутству та підтримка стійкої рентабельності.

У кризові періоди головним ризиком для підприємств стає втрата їхнього потенціалу – виробничого, технологічного, науково-технічного та кадрового,

що є основним чинником їхньої життєздатності. Під впливом внутрішніх і зовнішніх загроз підприємства можуть припинити фінансово-господарську діяльність, стати банкрутами або навіть припинити існування.

Для мінімізації загроз фінансовій безпеці необхідне ефективне управління фінансами, що дозволить збалансувати розвиток підприємств, підтримувати достатній рівень грошових коштів та забезпечувати їхню платоспроможність.

Список використаних джерел:

1. Арєф'єва О. В., Кузенко Т. Б. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 1 (91). С. 98-103.
2. Єпіфанов А. О. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. 295 с.
3. Кириченко О. А., Кудря І. В. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 10. С. 22-26.
4. Цвайг Х. І., Галайко Н. В. Загрози фінансовій безпеці підприємства та шляхи їх усунення. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 11. С. 181-185.

Annotation: the paper examines the key aspects of financial security of enterprises in the context of economic uncertainty. The main threats and risks affecting the financial stability of enterprises, as well as mechanisms for their identification and assessment, are investigated. The necessity of implementing a comprehensive system of financial management and strategic risk management to ensure corporate stability and competitiveness in the current environment is established.

Keywords: financial security, uncertainty, risk management, financial stability, crisis management, risk monitoring, cost optimization, digital technologies, financial planning.

Науковий керівник:

Полторак А.С.

д-р екон. наук, професор, завідувач
кафедри менеджменту та маркетингу

Миколаївський національний аграрний університет